

Nytårstale 2000

Af landsstyreformand Jonathan Motzfeldt

Kære landsmænd.

Hjerteligt godt nytår allesammen, overalt på denne store og smukke ø. Her på denne første dag i det nye årtusinde er det tid til eftertanke for os alle. Men ikke mindst er det tid til fremsyn: Hvad vil der ske i det nye årtusinde? Ja, hvad vil udviklingen bringe til vores land, blot nogle få generationer frem i tiden?

I tusinder af år har den stærke arktiske natur hersket over vort land, Kalaa-allit Nunaat. Inuit har overlevet i kraft af forfædrenes erfaringer og med respekten for de enorme kræfter, der bestemte over livet og døden. I vores kultur har menneskets frihed og overlevelse altid været en drivkraft for os. Sådan er det også den dag i dag. Vi skal give frihed til vore medmennesker, ligesom vi skal kræve frihed og ligeværd af vore omgivelser. Det er en god og kristen læresætning, at du skal være over for andre, som du ønsker andre skal være over for dig. Netop dér finder vi den balance, der skal være mellem det enkelte menneske og vore medmennesker – samfundet. Frihed under ansvar gælder for poli-

Foto: Anne Bang.

tikere, når vi skal varetage den politiske magt. Det gælder f.eks. også for pressen, når de kaster sig over en sag. Vi har i det forgangne år set eksempler på begge disse områder, hvor friheden har grænser.

Kravene til os selv, til enhver medborger og ikke mindst landets ansvarlige ledelse, vil være at sikre samfundets evige overlevelse. Med ansvarlighed må

vi høste af naturens ressourcer så vi sikrer, at de også er til rådighed for vore efterkommere. Det er en tung byrde, der i dag hviler på fiskere, fangere og myndigheder. Vi må fortsætte med at uddelegere ansvaret, så man også lokalt har indflydelse og medansvar i forvaltningen af naturens ressourcer. Bevidstheden om, at der er grænser for naturens rigdomme, er også voksende. Jeg har særligt hæftet mig ved fiskernes positive medvirken til at begrænse garnfiskeriet efter hellefisk, som giver en bedre ressourceudnyttelse for helheden.

Uanset de sejre og nederlag, vi har oplevet i Hjemmestyrets korte 20 årige historie, har det, når det kommer til stykket, handlet om udvikling med samfundets overlevelse som mål. Med vort eget hjemmestyre er der taget beslutning om en øget selvstændighed for os. Vi skal nu fastholde vores plads i verdenssamfundet og i verdensøkonomien – vi skal tage konkurrencen op – og det kan ikke mere være en undskyldning, at »jeg er blot en stakkels grønlander«.

Udvikling og overlevelse kræver tilpasning. Vi skal fortsætte med at bygge et samfund op, der kan stå på egne ben. Det gælder ikke mindst inden for erhvervslivets rækker, med de mange tilskudsarrangementer og de store hjemmestyreejede virksomheder, som for begge deles vedkommende har rødder i kolonitidens Grønland. Jeg er både stolt og imponeret over, hvor godt de fleste af vores samfundsejede virksomheder går. Men vi skal videre, i retning af et levedygtigt og privatejet erhvervsliv, ligesom vi skal fortsætte i vort arbejde for en billig trafik og transport, udbygning

af vand- og vindkraft samt ikke mindst udbygning af informationsteknologien. Det er nøglen til vækst og velfærd i fremtiden.

Den teknologiske udvikling er med os. Vi må og skal udnytte dens muligheder og fordele, så den kommer ind i borgernes hverdag. Informationsteknologien rummer store muligheder for at servicere befolkningen overalt i landet med uddannelse, telemedicin, information, handel osv. Vi er fra landsstyrets side rede til at drøfte og igangsætte undervisning i sprog for alle via TV, i samarbejde med bl. a. Sprogskolen.

Ja, det er rigtigt. Alle disse områder har også med økonomien at gøre og vores muligheder i fremtiden. Landskassen er et økonomisk sikkerhedsnet under samfundet. Derfor må vores sunde økonomi og stabiliteten ikke slås i stykker. Vi må ikke sætte den økonomiske stabilitet på spil, f.eks. ved at »eksperimentere« med vores egen nationale valuta, som det nu igen er blevet bragt på bane. Økonomisk er vi blot et meget lille land i den store verden, som er helt afhængigt af handelen med vores omverden.

Der er sket en kolossal udvikling i retning af et øget samarbejde med andre lande. Det er en af grundene til, at vi har fundet tiden moden til at revurdere rammerne for hjemmestyret. Landsstyret har derfor nedsat en Selvstyrekommision, der skal afdække mulighederne for at øge vort lands selvstændige placering inden for Rigsfællesskabet. En stor del af kommissionens arbejde vil blive at gå det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område efter i sømmene, for at sikre

den bedst mulige varetagelse af vore interesser. Det er os i vort land, som kender og lever under de arktiske vilkår. Derfor er det nødvendigt, at vi tager aktivt del i spørgsmål, som vedrører os.

Det gør vi i Arktisk Råd og det gør vi over for EU, ved vores initiativ om det såkaldte »Arktiske Vindue« i EU's Nordlige Dimension. Vores mål er at påvirke EU til løbende at inddrage arktiske hensyn i EU's politik. Vores initiativ har fået en meget positiv modtagelse i EU, og det har været medvirkende til, at EU-kommissionsformanden Romano Prodi har anmeldt sit besøg hos os til sommer. Det giver os forventninger, både med hensyn til vores forhandlinger med EU om fiskeriet, men også andre forhold mellem EU og os i øvrigt.

Vi må i det hele taget ikke stå i vejen for at hente inspiration ude i verden. Men det er os selv, der skal sætte den politiske dagsorden, så vi kan fastholde det bedste fra den gamle kultur og samtidig skabe nye livsværdier. Ja, vi må til stadighed sætte fokus på vores eget samfund og menneskene i det. Vi har selv rigdomme at tage fat på, i familien, kirken og i hjemmet.

Vi ved, at vores største ansvar er at sikre alle et godt liv med velfærd. Det gælder ikke blot for den enkelte. Det gælder for forældrene, familierne og ikke mindst beslutningstagerne. Uanset politiske meningsforskelle og de problemer, vi slås med i hverdagen, må vi fokusere på de afgørende og nødvendige livsbetingelser. Når vi politisk skal tage stilling til, hvordan vi vil bruge samfundets økonomi, må vi prioritere de gode ting imellem os i skole, kirke og hjem.

Ethvert samfund bygger på kærligheden og omsorgen mellem forældre og børn, således at børnene og de unge får den nødvendige tryghed under opvæksten. Alle børn har et ufravigeligt krav på tryghed i barndommens hjem. At forsømme barnet og gøre barnet uforholdt fortræd strider imod menneskets sunde udvikling. Det ved vi, og det skal vi huske alle sammen. En sund og god start i et godt hjem er den største gave for et barn.

Vi har sagt farvel til kolonitidens Grønland – til det lukkede og beskyttede samfund. Nogle vil begræde denne udvikling, men vi andre ønsker den. Den gode skole – Atuarfitsialak – og uddannelse er grundlaget for fremtidens velfærd. Kun gennem skolen og uddannelserne kan vi udnytte vores vigtigste ressource – det menneskelige råstof.

Vi ved, at udviklingen i vort land, ikke mindst industrialiseringen og servicen fra det offentlige, har tilgodeset byerne frem for bygderne. Men i de sidste 30 år har flertallet af bygderne fået deres chancer. Torskens forsvinden gør stadig meget ondt i mange bygder, mens fiskeriet efter hellefisk har givet vækst og fremtid i andre bygder. Mange af os har forladt vore kære bygder. Men i de fleste tilfælde har valget været vores eget. Fra gammel tid følger vi »fangstdyrene« – bryder op og søger nye muligheder. I dag, i det moderne samfund, vandrer vi efter, hvor der er arbejde. Det er en del af vore livsbetingelser, det er en del af udviklingen. Folk i byerne og det offentlige må hjælpe til at modtage os vel. Sådan er det heldigvis også i dag, men

det vil også gælde fremover. Derfor er det glædeligt at se, at mange af os betragter Grønland, vort samfund i sin helhed, som sin arbejdsplads, og det er på den måde, vi føler os hjemme i samfundet.

Uddannelse og atter uddannelse er nøgleordet for fremtidens Grønland. Herboende medarbejdere må have en maksimal chance for at overtage jobs fra den udefra kommende arbejdskraft. Vi, der bor fast og har valgt vores fremtid her i landet, har en speciel forpligtelse til at være de bedste. Og selvom vort sprog er grønlandsk, skal det absolut ikke være en hindring for dem, der taler dansk, i at være med i opbygningen og udviklingen af vort samfund. Vi kan ikke undvære hinandens evner og pligter, da vi har valgt at dele vores skæbne med vort eget samfund. Vi må fortsat gøre en indsats for at lære hinandens sprog, dansk eller grønlandsk. Det engelske sprog er allerede godt på vej til at blive det tredje sprog i vores hverdag. Det er kun godt, og det er en naturlig udvikling i et samfund som vores.

Jeg vil til slut sende mine varmeste hilsner til alle grønlandere, der opholder sig ude i verden. Mange af jer er under uddannelse og I skal vide, at vi forventer meget af jer. Andre er patienter under behandling, og jeres savn af jeres kære kender vi. Vi følger jer i vore tanker og ønsker jer god bedring.

Jeg sender en særlig hilsen til Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kgl. Højhed Prinsen og hele det kongelige hus. Vi glæder os over de varme følelser og de stærke bånd mellem Kongehuset og det grønlandske folk.

En hilsen skal også gå til den danske regering, hvis positive holdninger altid viser sig, når vi drøfter Rigets fælles anliggender. Vore nordatlantiske naboer – Norge, Island og Færøerne – skal på denne dag også have en særlig hilsen med ønsket om, at vi kan fortsætte det gode og frugtbare samarbejde. Specielt vil jeg rette min og kona mins hilsen til den norske statsminister for den overvældende gæstfrihed og varme under vores officielle besøg her sidst på efteråret. Jeg hilser også den islandske statsminister med de bedste ønsker for vores fælles projekt omkring Leif den Lykkeliges rejse til Amerika for snart 1000 år siden. En begivenhed, som vi sammen vil fejre den kommende sommer i Brattahlid, Qassiarsuk og Gardar, Igaliku. Jeg håber, at alle disse gode kontakter mellem os i det nordatlantiske område vil vise sig i et øget og mere formaliseret samarbejde, inden for det gode samarbejde i Vestnordisk Råd.

Til allersidst sender jeg de varmeste hilsner til alle borgere i Grønland og ønsker alle – såvel i bygd, by eller på de ensomme fåreholdersteder – et godt og lykkebringende nytår. Jeg er sikker på, at I alle med jeres børn, familie og venner går den nye tid i møde med fortrøstning, på trods af den usikkerhed, som fremtiden også indeholder. Men vi ved allesammen, at vi skal fortsætte hverdagen med alle de krav, den stiller til os. Vi skal alle yde vores bedste for fællesskabet heroppe.

Hjerteligt tak! Må det nye årtusinde bringe lykke og velstand til Grønland.

Gud velsigne Jer og være med os alle sammen.